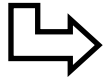

EL CATALANISME POLÍTIC

Inicialment, sentiment minoritari de caràcter intel·lectual i professional, de classes mitjanes

Sentiment d'identitat, reivindicació autogovern de Catalunya

Inici s.XX → moviment de masses

CAUSES

Evolució econòmica diferenciada.
Evolució social diferenciada.
Impacte polítiques estatals.
Influència carlisme.
Influència moviment literari-cultural de la Renaixença: represa sentiments regionalistes.

<u>Catalunya</u>	<u>Espanya</u>
Procés industrialització i urbanització	Característiques societat agrària
Nou model social: conflictes burgesia i classe obrera	Partidària lliurecanisme → conflicte amb Catalunya
Necessita política econòmica proteccionista: aranzels als productes	

CORRENTS IDEOLÒGICS

Republicanisme federal del catalanisme progressista

Debat intern Partit Republicà Federal (1868)
- Pi i Margall: reivindica Estat Català amb model teòric i universal (federalisme), partidari d'estructurar sistema federal mitjançant discussió parlamentària.
- Almirall: reconduïx federalisme cap a postulats catalanistes. Federalisme: millor sistema de govern. Catalunya estat propi amb dret a autogovern perquè és realitat històrica i cultural. Es separa del Partit Federal el 1881. Considera necessitat regeneració Catalunya per regenerar Espanya. Concepció regionalista del federalisme, crítica centralisme i sistema corrupte Restauració. Tendència particularisme.
Llibre: *Lo Catalanisme* (1886) → defensa catalanisme de caràcter democràtic i laic.
Diari difusió: *Diari Català* (1879), fundat per Almirall, primer en llengua catalana.

Tradicionalisme catòlic catalanisme conservador (vigatanisme)

Evolució carlisme a catalanisme d'alguns sectors eclesiàstics.
Destaca Torras i Bages: escriu *La Tradició Catalana* (1892).
Diari difusió: *La Veu de Montserrat* (1878).
Lema: "Catalunya serà cristiana o no serà".
Defensen autonomia Catalunya, religió, monarquia i organització tradicional de la família.
Enfrontament amb jerarquia Església (integrada i espanyolitzada).

Catalanisme romàntic dels Jocs Florals

Nucli intel·lectuals i escriptors, sorgeix dels Jocs Florals.
Líder: Àngel Guimerà.
Diari difusió: *La Renaixença* (1871).
Ideologia: radicalment catalanista, de vegades gairebé independentista, tolerant matèria religiosa i contraris participació política Restauració. Inicialment, es consideren pont entre catalanisme d'Almirall i el de Torras i Bages.

AGRUPACIONS CATALANISTES

Partit Republicà Federal (1868)

Hi destaquen Pi i Margall i Valentí Almirall.
Defensa ideari prosocialista i anticentralista.

Centre Nacional Català (1899)

Fundat per Prat de la Riba, partidari de la participació en la vida política.

Centre Nacionalista Republicà (1906)

Fundat pels catalanistes republicans, liderats per Domènech i Montaner.
Funden el setmanari *El Poble Català*.

Centre Català (1882)

Fundat per Almirall.
Primera associació política catalanista.
S'hi integren federalistes, moderats i apolítics de la Renaixença.
Objectiu patriòtic, de defensa de la particularitat catalana.

Unió Regionalista (1899)

Formada per dirigents de corporacions econòmiques protagonistes durant Tancament de Caixes.
Vol autonomia econòmica i administrativa.

UFNR (1910)

Fracàs electoral → acaba desapareixent

Lliga de Catalunya (1887)

Format per grup d'escriptors de *La Renaixença*.
Més conservadors i nacionalment més radicals que Centre Català.

Lliga Regionalista (1901)

Partit polític impulsat per la burgesia, el més important fins el 1923.
Participa en política estatal per aconseguir autonomia política i administrativa i lluitar contra caciquisme i frau electoral.
Ideari definit a *La Nacionalitat Catalana* (1906, Prat de la Riba).
Principals dirigents: Prat de la Riba fins la seva mort (1917), substituït per Cambó.
Pateix retrocés electoral, acusat de donar suport a la repressió del govern durant Setmana Tràgica.

Partit Republicà Català (1917)

Fundat per Lluís Companys, Layret i Domingo.
Catalanisme d'esquerra.

Unió Catalanista (1891)

Federació d'entitats catalanistes impulsada per la Lliga de Catalunya.
Objectius: coordinar i cohesionar xarxa entitats catalanistes, establir bases estratègia comuna i difondre-la per tot el territori català.

Acció Catalana (1922)

Fundada per grup d'intel·lectuals descontents amb la política de la Lliga.

Estat Català (1922)

Fundat per Macià.
Postulats independentistes.

ACTUACIONS

Congressos catalanistes

Organitzats per Almirall.

- I Congrés Catalanista (1880): reunió majoria sectors catalanistes. Objectius: defensa dret civil català i creació centre cultural i científic (per difusió llengua i cultura). Sorgeix el Centre Català (1882).
- II Congrés Catalanista (1883): reivindiquen dret civil català i reclamen mesures proteccionistes. Crítica burgesia per posició centralista i participació en partits dinàstics. Reivindica reconeixement Catalunya com a entitat global. Es redacta memorial de Greuges (1885).

Memorial de Greuges (1885)

Redactat per Almirall, entregat a Alfons XII. Primer acte oficial catalanisme polític, però amb poca incidència política.

Caràcter reivindicatiu i de protesta per manca atenció monarquia envers Catalunya. Demana respecte i restitució llibertats perdudes de Catalunya. Defensa proteccionisme i crítica inferioritat del català. Document amb queixes generals i conjunturals.

Missatge a la reina regent (1888)

Autor: Lliga de Catalunya

Reivindiquen autonomia política per Catalunya. Inicia lideratge catalanisme conservador.

Campanya per la Defensa del Dret Civil Català (1889)

Autor: Unió Catalanista

Projecte d'autonomia basat en constitucions anteriors a 1716, una constitució regional catalana que mai va ser aplicada, però durant uns anys va ser programa autogovern catalanisme. Proclama sobirania Catalunya, amb Corts pròpies i amb capacitat legislativa, reivindica català com a única llengua oficial, amb competències pròpies.

Campanya per la Defensa del Dret Civil Català (1889)

Autor: Lliga de Catalunya

Gran ressò, aconseguen que no es suprimeixi.

Missatge a Creta (1897)

Autor: Unió Catalanista

Missatge solidaritat amb Creta, en guerra amb Turquia. Fa paral·lelisme Catalunya i Creta, les dues víctimes d'opressió → Campanya anticatalanista i prohibició d'alguns diaris catalanistes.

Candidatura Quatre Presidents (1901)

La Lliga es presenta unida, en candidatura formada per antics presidents de societats econòmiques i culturals protagonistes Tancament de Caixes (1899), a les eleccions de 1901. Els quatre candidats són elegits diputats → catalanisme polític al govern estatal.

Mancomunitat de Catalunya (1914)

Lliga Regionalista, presidida per Enric Prat de la Riba, sol·licita creació organisme comú per unir les 4 diputacions catalanes.

Sense suport lerrouixistes

Canalejas accepta proposta

1912. APROVACIÓ LLEI DE MACOMUNITATS PROVINCIALS

Permet creació diverses mancomunitats, però només la de Catalunya es formalitza.

1912. ASSASSINAT CANALEJAS

S'atura fins 1914, per forta oposició Partit Conservador

Consell Permanent

Format per 8 membres i el president (Prat de la Riba fins la seva mort el 1917, substituït per Josep Puig i Cadafalch fins 1923.

Assemblea General

Formada per diputats de les 4 províncies. Dominada principalment per la Lliga Regionalista.

ORGANISMES

06/04/1914. CREACIÓ MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

Èxit més gran de la Lliga Regionalista

1923. COP D'ESTAT PRIMO DE RIVERA

1923. Nomena Alfons Sala president Mancomunitat

1925. DISSOLUCIÓ MANCOMUNITAT

ACTUACIONS

Àmbit sanitari

Creació Laboratoris Provincials d'Higiene

Àmbit ensenyament

Creació escoles rurals, foment formació professional (Escola del Treball), escoles per dones...
Vol renovació i modernització pedagògiques.

Àmbit cultural

Normalització llengua catalana. Creació Biblioteca de Catalunya i xarxa de biblioteques populars.

Infraestructures i serveis públics

Per fomentar agricultura i ramaderia: creació camps experimentació conreus, granges model, escoles tècnics agraris...
Millora xarxa viària i ferroviària, telefònica, elèctrica i de correus.

Àmbit científic

Fundació institucions com l'Observatori Fabra i el Servei de Meteorologia de Catalunya.

OBJECTIUS

Modernització país, millora serveis públics i normalització cultura catalana.

Organisme purament administratiu

Sense transferència de competències polítiques des del govern i sense ↑ impostos, però amb gran valor simbòlic